

SOCIALER, GROENER EN EERLIJKER

DE TEGENBEGROTING VAN PVDA EN GROENLINKS

Den Haag, 9 feb 2022

PvdA

GROENLINKS

Socialer, groener en eerlijker: de tegenbegroting van PvdA en GroenLinks

Vandaag laten PvdA en GroenLinks zien dat het anders kan in Nederland: socialer, groener en eerlijker. Met alternatieve plannen voor Rutte IV verkleinen we de ongelijkheid, brengen we een duurzamere toekomst dichterbij, zorgen we dat Nederlanders erop vooruitgaan in de portemonnee en schuiven we de rekening niet door naar volgende generaties. Dit blijkt uit de doorrekening van onze plannen door het Centraal Planbureau (CPB).

PvdA en GroenLinks voeren progressieve oppositie tegen het kabinet Rutte IV. In tijden van versplintering bundelen wij de krachten, omdat wij weten dat fundamenteel andere keuzes voor Nederland nodig zijn. En samen laten we zien dat deze keuzes ook echt mogelijk zijn, als je ze durft te maken.

Wij kiezen ervoor om vervuilers niet meer te subsidiëren, maar juist meer te belasten. Daarmee zorgen we echt voor een groene en schone toekomst. En we gebruiken de opbrengsten om energiearmoede tegen te gaan en mensen te helpen met het maken van duurzame keuzes.

Wij kiezen ervoor om mensen met grote vermogens meer te laten bijdragen, zodat het minimumloon, de AOW en uitkeringen juist omhoog kunnen. Dat merken Nederlanders in de portemonnee. En dat is heel hard nodig in tijden waarin de prijzen de pan uit rijzen.

Wij kiezen om te investeren in wat belangrijk is voor ons allemaal. Er komt geld voor woningbouw, het onderwijs, de zorg en ontwikkelingssamenwerking. De bezuinigingen op de verpleeghuiszorg en jeugdzorg halen we natuurlijk van tafel.

En wij kiezen ervoor om fatsoenlijk, degelijk en solide begrotingbeleid te voeren. Met belastinggeld moet je immers netjes omgaan. Met onze plannen wordt de rekening dan ook niet doorgeschoven naar volgende generaties. De voorspelde staatsschuld komt bij onze plannen uit op 68 procent in 2060, terwijl de staatsschuld in de plannen van het kabinet tot wel 92 procent kan stijgen.

De basis voor de doorrekeningen is het progressieve akkoord dat PvdA en Groenlinks in december presenteerden. Daarin staan onze politieke keuzes voor de komende jaren (tot 2030). Ons uitgangspunt is het realiseren van brede welvaart nu en in de toekomst. Op het waarderen van dat wat voor mensen van waarde is: een inkomen waar je fatsoenlijk van kunt leven, een fijn huis in een veilige buurt, goed onderwijs voor onze kinderen, liefdevolle zorg voor onze ouderen en een duurzame toekomst voor onze natuur en de planeet.

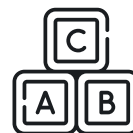
In het progressief oppositie-akkoord dat we december 2021 presenteerden schreven we:

“De klimaatcrisis, de technologische ontwikkelingen en de geopolitieke verschuivingen vragen om het verwezenlijken van nieuwe sociale en progressieve idealen. Wie je ook bent, wat je ook doet, je hebt recht op goed werk, een fijn huis en een prettige leefomgeving. En dat geldt ook voor je kinderen, én hun kinderen. Het is onze gedeelde visie dat je pas echt vrij bent als je zeker bent van je bestaan en zo je eigen leven vorm kunt geven.

Je hoeft niet te winnen, of altijd maar aan te staan om mee te kunnen doen. We waarderen wat van waarde is: voor elkaar zorgen, tijd met vrienden en familie, naar elkaar omzien als het even tegen zit, en genieten van al het moois dat de planeet te bieden heeft. Dat is een sociale en groene toekomst. Dat is vooruitgang voor ons allemaal.

Maar de vooruitgang is gestopt. In plaats van een belofte voor iedereen is het een voorrecht voor enkelen geworden. Basisvoorwaarden voor een fatsoenlijk leven zijn onder druk komen te staan. Een leefbare aarde, een betaalbaar huis, toegankelijke zorg, goed onderwijs en werk met een goed inkomen, zijn niet vanzelfsprekend. Dit is geen natuurverschijnsel, maar het gevolg van bewuste politieke keuzes. Van het pleidooi van vele generaties politici voor meer groei, meer efficiency, meer markt en minder overheid. Gecombineerd met een steeds groter wantrouwen richting burgers.”

Om dit te breken is ook een andere structuur van politieke keuzes maken nodig. Niet eerst beslissen over potten geld, en daarna pas over wat je ermee gaat doen. Maar doelen centraal stellen. In ons gezamenlijke progressieve oppositieakkoord doen wij een aanzet. 15 doelen en daarbij horende indicatoren om goed naar te kijken als we politieke keuzes maken. Politiek die uit gaat van brede welvaart. Dit betekent ook dat brede welvaart onderdeel moet worden van de begrotingsregels en de kern van onze besluiten moeten vormen.

De belangrijkste maatregelen

De belangrijkste maatregelen uit het doorgerekende oppositieakkoord zijn:

- Om de wooncrisis tegen te gaan komt er extra geld voor woningbouw, wordt de boete op samenwonen afgeschaft en krijgen gemeenten meer geld om dakloosheid tegen te gaan.
- We verhogen het minimumloon naar 14 euro. De AOW en de uitkeringen blijven gekoppeld: ouderen en mensen gaan er daarom ook op vooruit.
- Om ons belastingstelsel weer eerlijk te maken komt er een progressieve vermogensbelasting waardoor miljonairs en pandjesbazen eerlijker gaan bijdragen aan de samenleving.
- Om de klimaatdoelstelling van Parijs te halen worden kolencentrales deze kabinetsperiode al gesloten, komt er een CO2-belasting waarbij grote vervuilers echt gaan betalen en wordt het geld dat bestemd was voor kernenergie gebruikt om energiearmoede tegen te gaan.
- De voorgenomen bezuinigingen op personeel in de ouderenzorg en de bezuinigingen op de jeugdzorg worden geschrapt.
- Om de kansenongelijkheid tegen te gaan wordt kinderopvang een publieke voorziening voor alle kinderen, net zoals de basisschool.
- Er komt een volwaardige compensatie voor de leenstelselgeneratie.
- We komen onze internationale afspraken na en besteden 0,7% van ons bbp aan ontwikkelingssamenwerking en klimaatfinanciering.

De belangrijkste resultaten

De belangrijkste resultaten uit de doorrekening van het Oppositieakkoord door het Centraal Planbureau zijn als volgt:

- Alle inkomensgroepen gaan erop vooruit in hun portemonnee. Terwijl de koopkrachtcijfers bij het kabinet op 0,0% blijven steken en voor gepensioneerden zelfs negatief zijn (- 0,4%), leiden de plannen van de PvdA en GroenLinks tot een forse koopkrachtstijging, met name voor lage en middeninkomens (+1,1%).
- De ongelijkheid neemt fors af. Waar het kabinet bleef steken op een kleine min van -0,7%, leiden de linkse plannen uiteindelijk tot een afname van 6,5% van de Gini-coëfficiënt. Daarnaast zorgen de PvdA en GroenLinks ervoor dat vermogens wél eerlijk worden belast.
- De plannen van de PvdA en GroenLinks leiden tot meer werkgelegenheid, zowel in 2025 als op de lange termijn.
- Omdat de rekening bij vervuilers en vermogenden wordt gelegd, blijven de overheidsfinanciën goed op orde. Waar het kabinet uitkwam op een staatsschuld in 2060 van 92%, blijft de staatsschuld in de linkse plannen honderden miljarden lager: 68% bbp. Ook op korte termijn zijn de overheidsfinanciën een stuk beter op orde bij de linkse partijen dan bij het kabinet.

Vergelijking Regeerakkoord en Oppositieakkoord:

Belangrijkste verschillen:	Regeerakkoord	PvdA - GroenLinks
Ongelijkheid (Gini-coëfficiënt inclusief basispad)	- 0,7 %	- 6,5 %
Extra lasten op vermogen en winst	- 0,1 miljard	+ 13,9 miljard
Extra lasten op klimaat en milieu	- 0,1 miljard	+ 4,5 miljard
Koopkracht alle huishoudens (inclusief basispad)	+ 0,0%	+ 0,7%
Koopkracht laagste inkomens (inclusief basispad)	+ 0,1%	+ 1,1%
Koopkracht werkenden (inclusief basispad)	+ 0,1%	+ 0,7%
Koopkracht uitkeringsgerechtigden (inclusief basispad)	+ 0,1%	+ 1,2%
Koopkracht gepensioneerden (inclusief basispad)	- 0,4%	+ 0,6%
Werkloze beroepsbevolking in 2025	3,3%	3,0%
Begrotingstekort 2025 (EMU-saldo)	-2,7% bbp	-1,8% bbp
Staatsschuld 2025 (EMU-schuld)	56,1%	55,2%
Staatsschuld 2060	91,9% bbp	68,4% bbp

Tegenbegroting GroenLinks en PvdA

Extra inkomsten oppositieakkoord	Bedrag 2025 (in miljarden €)
Progressieve vermogensbelasting	€ 7,0
Verhogen (winst)belasting voor (grote) bedrijven	€ 7,1
Verpakkingenbelasting	€ 2,0
Afschaffen vlaktaks	€ 1,8
Aanpakken belastingconstructies box 2	€ 1,7
CO2-heffing en extra belasting voor grote vervuilers	€ 1,6
Extra werkgeversheffing op grootverdieners	€ 1,5
Belasting op grondwaarde & planbatenheffing	€ 1,3
Verhogen bankenbelasting	€ 1,0
Vrachtwagenheffing	€ 0,8
Verhogen vliegbelasting	€ 0,7
Afschaffen speciale behandeling expats (30%-regeling)	€ 0,6
Afbouw hypotheekrenteaftrek en eigenwoningforfait	€ 0,6
Dividendbelasting heffen bij inkoop eigen aandelen	€ 0,4
Quotum doelgroepbanen (8%)	€ 0,4
Terugdraaien bezuiniging op jonggehandicapten	-€ 0,1
Belastingkorting op energierekening voor huishoudens	-€ 0,5
Totaal	+€27,9 miljard

Extra uitgaven oppositieakkoord	Bedrag 2025 (in miljarden €)
Minimumloon naar €14 (inclusief koppeling met uitkering en bijstand)	€ 6,4
Extra geld voor de publieke sector (zorg, onderwijs, politie)	€ 2,6
Halveren eigen risico	€ 2,5
Kinderopvang een publieke voorziening voor alle kinderen	€ 1,6
Extra geld voor beschutte werkplekken, huurtoeslag, zorgtoeslag & bijstand	€ 1,1
Ontwikkelingssamenwerking en klimaatfinanciering naar 0,7% bbp	€ 1,1
Extra geld voor lokale overheden (bibliotheken, zwembaden en tegengaan dakloosheid)	€ 0,9
Omscholingsfonds energietransitie	€ 0,7
Extra geld voor openbaar vervoer, fietspaden en spoorwegen	€ 0,5
Extra geld voor woningbouw	€ 0,5
Sluiten kolencentrales in 2025	€ 0,4
Extra geld voor verduurzaming huizen & tegengaan energiearmoede	€ 0,4
Extra geld voor het MBO	€ 0,4
Afschaffen samenwoonboete (kostendelersnorm)	€ 0,3
Vrachtwagenheffing	€ 0,3
Terugdraaien bezuinigingen op de zorg (verpleeghuiszorg, jeugdzorg), artsen verplicht in loondienst, verbod op alcoholreclame, winstverbod zorgaanbieders	€ 0,0
Volwaardige compensatie leenstelselgeneratie (€6,7 miljard bovenop kabinetsbeleid)	€ 0,0
Minder fossiele subsidies voor grote vervuilers en kernenergie	-€ 1,0
Minder extra geld naar defensie de komende jaren	-€ 2,1
Totaal	+ €16,6 miljard